

**ПОШУК ПОКРАЩЕННЯ ЗАСВОЄННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК
З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ****ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)****ludapak@ukr.net**

Вступ. Зміни структури захворюваності в сучасному суспільстві вимагають і змін вивчення тематики патологій в програмах різних дисциплін студентами вищих медичних навчальних закладів. Таких перемін зазнає також структура гінекологічної захворюваності. Так, в останні роки частота непліддя в світі і в Україні зростає [1]. Більш ніж 15 % подружніх пар в Україні є неплідними [2]. Причинами виникнення даної патології є не тільки зростання віку жінки при зачатті дитини. Підвищення відсотку різної захворюваності серед жіночого та чоловічого населення значно впливає на їх репродуктивну здатність. Крім того, соціальні передумови порушень дітородної функції, такі як часті стресові фактори, екологічне забруднення, недостатнє та неповноцінне харчування, генетичні чинники та ін. часто є невід'ємною стороною сучасного суспільства [3,4].

Отже, проблема непліддя окреслює не тільки медичну сторону. Вона має особливо сьогодні в умовах демографічної кризи вагомий соціальний значення. З нею нині стикаються не тільки лікарі акушери-гінекологи та андрологи, але і медичні фахівці широкого профілю – сімейні лікарі, терапевти, і медики більш вузької спеціалізації (ендокринологи, генетики та ін.). Тому важливим є донесення медичної сторони проблеми в комплексному вигляді, враховуючи всі механізми її виникнення. З цією метою в програму дисципліни «Акушерство та гінекологія» в останні роки введено вивчення теми неплідного шлюбу та планування сім'ї. Виділено достатню кількість годин практичних занять та лекцій. Комплексний підхід до засвоєння теми в останні три роки доповнено практичною навичкою «Обстеження подружньої пари при неплідді». Саме виконання практичної навички дозволяє розвинути у студента більш широке розуміння проблеми, клінічне мислення та продемонструвати знання з різних видів дисциплін [5,6].

Мета роботи. Удосконалити засвоєння практичної навички «Обстеження подружньої пари при неплідді».

Результати дослідження та їх обговорення. В програмі модуля 1 «Захворювання жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї» дисципліни «Акушерство та гінекологія», яку студенти вивчають на 4 курсі медичного факультету, значна увага надається тематичі неплідного шлюбу. На вивчення цієї теми відведено чотири години практичних занять «Неплідний шлюб» та дві години лекційного матеріалу. Крім того, серед переліку обов'язкових практичних навичок є навичка «Обстеження подружньої пари при неплідді». Також тема «Неплідний шлюб. Організація, структура та завдання служби планування сім'ї» викладається на 6 курсі медичного факультету. На неї відведено п'ять годин практичних занять. Таким чином, підкреслено актуальність теми непліддя на сучасному етапі.

Практична навичка «Обстеження подружньої пари при неплідді» є часто складною для успішної здачі студентами. Справа в тому, що переважно класичне виконання будь-якої навички проводиться «біля ліжка хворого» або на спеціальному тренажері. Алгоритм виконання вказаної навички відмінний від традиційного підходу і не вимагає демонстрації безпосередньої роботи з пацієнтом крім збору анамнезу. Отже, різниця полягає в тому, що вона складається в декілька етапів. Спочатку проводиться збір анамнезу, виставляється попередній діагноз. Потім потрібно скласти план обстеження подружньої пари, окремо для чоловіка та жінки. Для успішного виконання цієї навички студент має показати широкий спектр знань з гінекології – від збору анамнезу, методів дослідження, регуляції оваріо-менструального циклу та його порушень, різного роду гінекологічних захворювань. Крім того, необхідними є знання з таких дисциплін як нормальна та патологічна анатомія і фізіологія, ендокринологія, генетика та ін. Важливою є демонстрація як стандартного підходу до обстеження з переліком рутинних уніфікованих методик, так і індивідуальний підхід в кожному окремому випадку.

Допоміжним у виконанні цієї навички є імплементація уніфікованих алгоритмів наказів МОЗ України, які висвітлюють дану тематику, а саме накази № 417 «Методичні рекомендації щодо організації надання амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги» від 15.07.2011 року та № 582 «Тактика ведення жінок з безпліддям» від 15.12.2003 року. Однак, на сучасному етапі для правильного виконання завдання студенту необхідно орієнтуватись в більш новому матеріалі з вивчення гінекологічної захворюваності. В цьому допоміжним є лекційний матеріал.

Навичку студенти можуть опрацювати не тільки під час проведення практичних занять, але і самостійно під керівництвом викладача в позааудиторний час в практично-орієнтованому навчальному центрі на базі кафедри, де викладач акцентує увагу і на її клінічній значимості та важливості. Для підготовки оволодіння навички розроблений алгоритм її виконання, який представлений в практично-орієнтованому навчальному центрі у вигляді схеми, малюнків. Також наявний демонстраційний матеріал у вигляді результатів обстежень (загальноклінічні, гормональні, цитологічні, кольпоскопічні, мазки піхвового вмісту, TORCH-інфекцій, ультразвукового дослідження органів малого тазу та інших органів та систем, знімки метросальпінгографії, комп'ютерної томографії та ін.), відеоматеріали, підготовлені працівниками кафедри.

Кращому засвоєнню навички сприяють і розроблені працівниками кафедри ситуаційні задачі з даної тематики, що дозволяє розвинути клінічне мислення, яке є важливим для її виконання. Такі задачі ство-

рені в декілька етапів. Після ознайомлена з умовою задачі, де вказані скарги пацієнта, наведені основні дані анамнезу, об'єктивного та гінекологічного огляду, пропонується виставити попередній діагноз та скласти план обстеження. Слід звернути увагу, що важливим у складанні плану обстеження подружньої пари при неплідді є поетапність досліджень, ненавантаженість непотрібними методами обстеження, доцільність застосування певних методик та консультацій спеціалістів іншого профілю. Крім того, має значення вчасна пропозиція покровокового застосування необхідних діагностично-лікувальних методів. Тому таку навичку було ускладнено. Згідно переліку методів дослідження для обстеження подружньої пари, який пропонує зробити студент, надаються наочні результати додаткових досліджень – гормональні обстеження, дані ультразвукового дослідження різних органів та систем, знімки метросальпінгографії, відеоматеріали гістоскопії та лапароскопії, заключення суміжних спеціалістів та ін. Далі пропонується додати, якщо так вважає за необхідно студент, ще потрібні методи обстеження. Оцінка навички проводиться в балах.

Такий підхід до виконання навички «Обстеження подружньої пари при неплідді» сприяє навчанню за сучасними вимогами. У студентів, які активно відвідували практично-орієнтований навчальний центр та проходили там опрацювання навички під керівництвом викладача, не виникало проблем з її демонстрацією під час модульного контролю.

Висновок. Розроблена методика засвоєння практичної навички «Обстеження подружньої пари при неплідді» є ефективною. Вдосконалення системи обстеження при неплідді, покращення її алгоритму проведення веде до підвищення кваліфікації медичного фахівця будь-якої спеціальності, готовності застосувати її на практиці, підвищення якості засвоєння теми, удосконалення імплементації теоретичних знань, а також забезпечує розвиток особистості студентів, їх професійних якостей та клінічного мислення.

Перспективи подальших досліджень. В подальшому передбачається удосконалення та адаптація інших практичних навичок з акушерства та гінекології згідно сучасних вимог та потреб, що сприятиме підвищенню ефективності засвоєння матеріалу студентами та застосуванні їх в практичній діяльності.

Література

1. Vspomogatel'nye reproduktivnye tekhnologii. Opyt ispol'zovaniya VRT v SSHA, Evrope, Izraile i Ukraine. Slovo o zdorov'e. 2017;2(8):6-10. [in Russian].
2. Lesovska SH. Stan vprovadzhennia dopomizhnykh reproduktyvnykh tekhnolohii v Ukraini. Slovo o zdorov'e. 2017;2(8):12-4. [in Ukrainian].
3. Hart RJ. Physiological Aspects of Female Fertility: Role of the Environment, Modern Lifestyle, and Genetics. *Physiol Rev.* 2016;96(3):873-909. DOI: 10.1152/physrev.00023.2015
4. Damario MA. General aspects of fertility and infertility. *Methods Mol Biol.* 2014;1154:3-23. DOI: 10.1007/978-1-4939-0659-8_1
5. Volosovets OP, P'iatnytskyi YuS, Vitenko IS, Melnyk IV, Stetsiuk RA. Udoshkonalennia zasvoiennia praktychnykh navychok i metodyk studentamy ta likariamy-internamy – vazhlyva skladova kadrovoi perebudovy pervynnoi lanky. *Medychna osvita.* 2012;3:5-6. [in Ukrainian].
6. Hromova AM, Mitiukhina NI, Martynenko YB, Nesterenko LA, Liakhnovska TYu. Rol rolovykh ihor u vvychnni akusherstva ta hinekolohii. *Medychna osvita.* 2017;2:117-9. [in Ukrainian].

ПОШУК ПОКРАЩЕННЯ ЗАСВОЄННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ

Пахаренко Л. В., Воробій В. Д.

Резюме. В програму дисципліни «Акушерство та гінекологія» в останні роки введено вивчення теми неплідного шлюбу та планування сім'ї, яка в останні три роки доповнена практичною навичкою «Обстеження подружньої пари при неплідді». *Мета роботи.* Удосконалити засвоєння практичної навички «Обстеження подружньої пари при неплідді». *Результати.* Практична навичка «Обстеження подружньої пари при неплідді» складається в декілька етапів. Спочатку проводиться збір анамнезу, виставляється попередній діагноз. Потім потрібно скласти план обстеження подружньої пари. Для підготовки оволодіння навички розроблений алгоритм її виконання, який представлений в практично-орієнтованому навчальному центрі у вигляді схеми, малюнків, наявний демонстраційний матеріал у вигляді результатів різних обстежень, відеоматеріали, підготовлені працівниками кафедри. Кращому засвоєнню навички сприяють і розроблені працівниками кафедри ситуаційні задачі з даної тематики. *Висновок.* Розроблена методика засвоєння практичної навички «Обстеження подружньої пари при неплідді» є ефективною. Вдосконалення системи обстеження при неплідді, покращення її алгоритму веде до підвищення кваліфікації медичного фахівця будь-якої спеціальності, готовності застосувати її на практиці.

Ключові слова: практична навичка, студенти, навчання.

ПОИСК УЛУЧШЕНИЯ УСВОЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ ПО АКУШЕРСТВУ И ГИНЕКОЛОГИИ

Пахаренко Л. В., Воробий В. Д.

Резюме. В программу дисциплины «Акушерство и гинекология» в последние годы введено изучение темы бесплодного брака и планирования семьи, которая в последние три года дополнена практическим навыком «Обследование супружеской пары при бесплодии». *Цель работы.* Усовершенствовать усвоения практического навыка «Обследование супружеской пары при бесплодии». *Результаты.* Практический навык «Обследование супружеской пары при бесплодии» состоит из нескольких этапов. Сначала проводится сбор анамнеза, выставляется предварительный диагноз. Затем нужно составить план обследования супружеской пары. Для подготовки овладения навыком разработан алгоритм его выполнения, который представлен в практически-ориентированном учебном центре в виде схемы, рисунков, имеется демонстрационный материал в виде результатов различных обследований, видеоматериалы, подготовленные работниками кафедры. Лучшему усвоению навыка способствуют и разработанные сотрудниками кафедры ситуационные за-

дачи по данній тематике. *Вывод.* Разработанная методика усвоения практического навыка «Обследование супружеской пары при бесплодии» является эффективной. Совершенствование системы обследования при бесплодии, улучшение ее алгоритма ведет к повышению квалификации медицинского специалиста любого профиля, готовности применить ее на практике.

Ключевые слова: практический навык, студенты, обучение.

THE SEARCH OF IMPROVEMENT OF PRACTICAL SKILLS IN OBSTETRICS AND GYNECOLOGY

Pakharenko L. V., Vorobii V. D.

Abstract. Changes in the structure of morbidity in the modern society also require changes in the study of the themes of pathologies in programs of different disciplines by students of higher medical educational establishments. Such changes also undergo the structure of gynecological pathology. So, in recent years, the incidence of infertility in the world and in Ukraine is increasing. For this purpose, the study of the topic of infertile marriage and family planning has been introduced in the program of discipline “Obstetrics and Gynecology” in recent years. The comprehensive approach to mastering the topic in the last three years was added with the practical skill “Examination of married couple with infertility”. The performance of practical skill allows students to develop more deep understanding of the problem, clinical thinking and demonstrate knowledge of different disciplines. *Aim.* To improve the mastering of practical skill “Examination of married couple with infertility”. *Results.* The practical skill “Examination of married couple with infertility” is often difficult for students to demonstrate. The algorithm for performing this skill is different from the traditional approach and does not require demonstration of direct work with the patient except taking anamnesis. The difference is in the fact that it consists of several stages. Initially, an anamnesis is taking, then the previous diagnosis is put. After this it is necessary to make the plan of examination of the married couple, separately for the man and the woman. It is important to demonstrate both as standard approach to the examination with a list of routine unified methods, as well as an individual approach in each individual case. To prepare the mastering of skills, an algorithm for its implementation was developed, which is presented in a practical-training center in the form of schemes, pictures. There is also the demonstration material in the form of results of examinations (general-clinical, hormonal, cytological, colposcopic ones, vaginal smears, TORCH infections, ultrasound examination of pelvic organs and other systems, pictures of metrosalpingography, computer tomography, etc.), video materials prepared by teachers of the department. Situational tasks with this methodic were created by the staff of the department. Such tasks have in several stages. Such approach allows to develop clinical thinking, which is important for the implementation of the skill. *Conclusion.* The developed method of mastering the practical skill “Examination of married couple with infertility” is effective. Improvement of the system of infertility examination, enhancement of its algorithm leads to the perfection of the qualification of the medical specialist of any specialty and the readiness of its use in practice.

Key words: practical skill, students, training.

*Рецензент – проф. Ліхачов К. В.
Стаття надійшла 08.08.2018 року*

DOI 10.29254/2077-4214-2018-4-1-146-169-172

УДК 378.147:614.25

Потяженко М. М., Кітура О. Є., Настрога Т. В., Люлька Н. О., Соколюк Н. Л.

ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В ІНТЕРНАТУРІ Є ОСНОВОЮ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ЛІКАРЯ

Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава)

tatjana-nastroga@rambler.ru

Вступ. Професійна спрямованість сучасної освіти, особливо у вищій медичній школі, повинна мати особистісно-орієнтований підхід. Важко створити переконливий алгоритм для виявлення тієї особистості, яка у майбутньому стане справжнім фахівцем, лікарем за покликанням.

Основною вимогою, яка висувається сьогодні до якості медичної освіти в умовах жорсткої конкуренції на світовому ринку медичних послуг, є необхідність навчити майбутніх лікарів – практиків оптимально готових реалізувати отримані знання, набуті упродовж багатьох років, на до дипломному етапі навчання у подальшій щоденній професійній діяльності.

Одним із способів, який дає змогу розрізнити, підтримати і створити оптимальні умови для розвитку такого фахівця є метод практично-орієнтованого навчання.

Концепція практичної спрямованості навчання, як головна складова сучасних дидактичних принци-

пів, полягає у забезпеченні чітких зв'язків і взаємозалежностей між процесом здобуття професійних знань і формування навичок та вмінь, у відповідності з вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціаліста [1,2].

Основна частина. Слід наголосити, що результативність навчання лікарів-інтернів нерозривно пов'язана з якістю підготовки на до дипломному етапі, у вищому навчальному закладі, чим якісніша базова вузівська підготовка, тим краща база для розвитку і формування фахових можливостей у лікарів-інтерна. Але це ствердження не завжди є однозначним. Нерідко, середній за знаннями студент стає з часом хорошим лікарем професіоналом завдяки мотивованій активізації до пізнавальних фахових інтересів, які спрямовані на необхідності в поповненні знань, умінь і навичок, розвиток самостійних творчих здібностей та практичного досвіду для розв'язання повсякденних фахових завдань.